

AD

ARBEIDSDEPARTEMENTET

HØRINGSNOTAT

**Forslag til endringer i forskrift om pensjonsordninger for
folkevalgte i kommune og fylkeskommune**

Innhold

1	Innledning og sammendrag	3
2	Gjeldende rett	3
3	Ny pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer..	5
4	Forslag til endringer i forskrift 22. april 1997 nr. 375 om pensjonsordninger for folkevalgte i kommune eller fylkeskommune.....	6
4.1	Innledning	6
4.2	Bestemmelser som foreslås opphevet.....	7
4.3	Forslag til § 2 med kommentarer.....	7
4.4	Forslag til § 3 med kommentarer.....	8
4.5	Forslag til § 4 med kommentarer.....	11
5	Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser.....	12
5.1	Ikrafttredelse.....	12
5.2	Økonomiske og administrative konsekvenser	12
	Vedlegg 1 Utkast til forskrift.....	14

1 Innledning og sammendrag

Folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner har i dag en pensjonsordning som tilsvarer offentlig tjenstepensjonsordning, men hvor kravet til full opptjeningstid er 16 år. Pensjonsordningen er hjemlet i kommuneloven § 43 og forskrift 22. april 1997 nr. 375 om pensjonsordninger for folkevalgte i kommune eller fylkeskommune.

Bakgrunnen for høringsforslaget er at stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer har fått ny pensjonsordning ved lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer (stortings- og regjeringspensjonsloven). Loven er gitt på bakgrunn av Prop. 9 L (2011-2012) og Innst. 97 L (2011-2012).

Omleggingen av pensjonsordningene for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer innebærer at de tidligere pensjonsordningene erstattes av en pensjonsordning basert på samme prinsipper som ny alderspensjon i folketrygden. Pensjonen gis som et direkte supplement til alderspensjonen fra folketrygden. I likhet med at det er innført endringer i pensjonsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer, mener departementet det er naturlig å foreslå tilsvarende endringer i forskrift om pensjonsordninger for folkevalgte i kommune og fylkeskommune.

Departementet viser også til at KS ved brev av 10. mars 2010 til Arbeidsdepartementet har bedt om at ordningen endres på tilsvarende måte som for stortingsrepresentanter.

I punkt 2 nedenfor redegjøres det for gjeldende rett. Punkt 3 beskriver hovedtrekkene i den nye pensjonsordningen for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. I punkt 4 framgår forslagene til endringer i forskrift om pensjonsordninger for folkevalgte i kommune og fylkeskommune. Omtale av ikrafttredelse og økonomiske og administrative konsekvenser framgår av punkt 5. Vedlagt høringsnotatet følger utkast til endringsforskrift.

2 Gjeldende rett

Lov 25. september 1992 nr. 25 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 43 gir hjemmelen for at det opprettes en egen pensjonsordning for folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner. Bestemmelsen lyder slik:

Kommunestyret og fylkestinget kan selv vedta å opprette eller slutte seg til en pensjonsordning for folkevalgte i kommunen eller fylkeskommunen.

Kongen kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om slike pensjonsordninger.

Myndigheten som er lagt til Kongen om å fastsette nærmere regler i forskrift, er ved kongelig resolusjon 18. desember 1992 delegert til Sosialdepartementet (i dag Arbeidsdepartementet).

På bakgrunn av fullmakten ga daværende Sosial- og helsedepartement 22. april 1997 en forskrift om pensjonsordninger for folkevalgte i kommune og fylkeskommune. Forskriften er en rammeforskrift for pensjonsordningen. Detaljene framgår av kommunale vedtekter.

Forskriften fastslår at en pensjonsordning skal, dersom den opprettes, omfatte alle folkevalgte med verv av en viss størrelse. Minstekravet fastsettes i regelverket for ordningen. I folkevalgfordningen som KLP forvalter framgår det av vedtektene § 1 at pensjonsordningen kan omfatte dem som har en godtgjøring beregnet ut fra minst 1/3 stilling, men at det også kan avtales en høyere eller lavere nedre grense for medlemskap. I Oslo kommunes folkevalgfordning omfattes alle ombud som har heltidsverv.

Av forskriften framgår det at pensjonsytelsene ved full opptjening ikke kan være høyere eller av annen art enn det som følger av lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse. Pensjonsgrunnlaget skal ikke settes høyere enn den folkevalgtes godtgjørelse, herunder medregnet verdien av eventuelle naturalytelser. Pensjonsgrunnlaget begrenses til 12 ganger folketrygdens grunnbeløp. Det kreves minst 16 års tjenestetid for fulle ytelser. Ved kortere tjenestetid avkortes ytelsen forholdsmessig. Pensjonsopptjening i pensjonsordningen for folkevalgte omfattes ikke av overføringsavtalen som gjelder mellom Statens pensjonskasse og leverandører av kommunal tjenstepensjon.

Full alderspensjon utgjør normalt 66 prosent av pensjonsgrunnlaget før levealdersjustering og før samordning med folketrygden og annen tjenstepensjon etter samordningsloven. I Oslo kommune er pensjonsprosenten 67,5 prosent av pensjonsgrunnlaget.

Alderspensjonen kan ikke ytes før fylte 65 år. Den skal ikke ytes så lenge vedkommende mottar godtgjørelse som folkevalgt eller er i stilling med rett til medlemskap i pensjonsordning i offentlig sektor. Dersom den folkevalgte mottar redusert godtgjørelse eller er tilsatt i statlig eller kommunal/fylkeskommunal stilling på deltid, kan det likevel gis en tilsvarende redusert alderspensjon.

Også ved beregning av uføre - og etterlattepensjon er kravet til full opptjeningstid 16 år. Dersom den folkevalgte blir ufør eller dør mens han eller hun innehar vervet, vil tiden fram til tidspunktet den folkevalgte fyller/ville fylt 65 år bli medregnet i tjenestetiden når uføre- eller etterlattepensjonen beregnes.

Etter forskriften har den folkevalgte rett til oppsatt pensjon dersom vedkommende har minst 1,6 års pensjonsgivende tjenestetid. Rettighetene fastsettes ut fra at full pensjonsgivende tjenestetid er 16 år. Fram til 1. mai 1991 var kravet til full tjenestetid i folkevalgtordningen 20 år. For medlemmer med rett til oppsatt pensjon fra før endringsdatoen, beregnes oppsatt pensjon på grunnlag av et opptjeningskrav på 20 år for full pensjon.

Pensjoner under opptjening og pensjoner under utbetaling reguleres på samme måte som i kommunal tjenstepensjonsordning. Pensjoner under opptjening reguleres i samsvar med lønnsveksten. Alderspensjoner under utbetaling reguleres i samsvar med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 prosent.

3 Ny pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer

I Prop. 9 L (2011-2012) la Arbeidsdepartementet fram utkast til ny lov om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. Forslaget var en oppfølging av et anmodningsvedtak fra Stortinget, der det ble gitt føringer for hvordan ordningen skulle utformes. Stortinget sluttet seg i det alt vesentlige til forslagene gjennom behandlingen av Innst. 97 L (2011-2012). Den nye pensjonsordningen framgår av lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer (stortings- og regjeringpensjonsloven).

Omleggingen av pensjonsordningene for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer innebærer at de tidligere pensjonsordningene er erstattet av en pensjonsordning som er basert på samme prinsipper som ny alderspensjon i folketrygden, og hvor pensjonen gis som et direkte supplement til alderspensjonen fra folketrygden. De nye opptjeningsreglene gjelder fra 1. januar 2012 for de fleste, men i enkelte tilfeller fra 1. oktober 2009.

Pensjonen tjenes opp ved at det settes av en prosentandel av godtgjørelsen til den enkelte stortingsrepresentant eller regjeringsmedlem til en pensjonsbeholdning. Beholdningen bygges opp ved at 6,03 prosent av godtgjørelsen opp til 7,1 G og 24,13 prosent av godtgjørelsen mellom 7,1 og 12 G tilføres beholdningen.

Samlet karriere er lagt til grunn for fastsettingen av opptjeningsprosentene. Opptjeningsprosentene er fastsatt slik at den nye ordningen sikter mot å gi en pensjon på 66 pst. av opptjeningsgrunnlaget opp til 12 G, med fradrag for en antatt folketrygd. Formålet med alleårsopptjening er å få en tettere sammenheng mellom arbeid gjennom livet og pensjon.

Årlig pensjon framkommer ved å dele de opparbeidede pensjonsrettighetene på et delingstall som reflekterer forventet periode som pensjonist, på samme måte som i folketrygden. Alderspensjonen skal kunne tas ut fleksibelt fra 62 til 75 år etter samme prinsipper som i folketrygden. Det vil være mulig å kombinere arbeid og pensjon uten avkortning av pensjonen.

Delingstallene skal i tillegg til fleksibelt uttak også reflektere levealdersjustering. Levealdersjustering innebærer at den årlige pensjonen reduseres noe fra årskull til årskull dersom levealderen i befolkningen øker mellom årskull. Den enkelte kan kompensere for levealdersjusteringen ved å utsette uttaket av pensjon.

For dem som har opptjening både etter de tidligere pensjonsordningene for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer og i den nye pensjonsordningen, er det innført en begrensning i samlet pensjon.

Stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer får en felles uførepensjonsordning som er utformet som uførepensjonsordningen i Statens pensjonskasse. Også etterlattepensjonsordningen utformes som i Statens pensjonskasse. For å sikre at opptjente rettigheter i de tidligere pensjonsordningene beholdes, er det innført enkelte tilpasninger. Det gjennomføres ved å multiplisere opptjeningstiden i de tidligere pensjonsordningene med en faktor. For stortingsrepresentanter er faktoren 2,5 siden opptjeningstiden i den gamle ordningen var 12 år og 30 år er kravet til full opptjeningstid i Statens pensjonskasse ($30/12=2,5$). For regjeringsmedlemmer er faktoren 5 siden kravet til full opptjeningstid i den gamle ordningen var 6 år ($30/6=5$).

Pensjonene reguleres som i folketrygden. Opptjente rettigheter før utbetaling reguleres i samsvar med lønnsveksten. Alderspensjon under utbetaling reguleres i samsvar med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 prosent. Uførepensjon og etterlattepensjon reguleres med lønnsveksten, men etterlattepensjon reguleres som alderspensjon fra 67 år.

4 Forslag til endringer i forskrift 22. april 1997 nr. 375 om pensjonsordninger for folkevalgte i kommune eller fylkeskommune.

4.1 Innledning

I punkt 4 omtales forslagene til endringer i forskrift om pensjonsordninger for folkevalgte i kommune eller fylkeskommune. Enkelte bestemmelser foreslås opphevet. Det gjelder §§ 1 og 6, jf. punkt 4.2 nedenfor. De nye pensjonsopptjeningsreglene framgår av § 2 (se punkt 4.3), og dagens opptjeningsregler samles i § 3 (se punkt 4.4). Regler for uføre- og etterlattepensjon foreslås i § 4 (se punkt 4.5).

Omfangsbestemmelsen i dagens § 2 foreslås videreført som ny § 1. Av denne bestemmelsen framgår at en pensjonsordning skal, dersom den opprettes, omfatte alle folkevalgte med verv av en viss størrelse. Minstekravet fastsettes i regelverket for ordningen, det vil si i de kommunale/fylkeskommunale vedtektene for ordningen.

De utfyllende bestemmelsene i § 7 foreslås flyttet til § 5, og ikrafttredelsesbestemmelsen i § 8 foreslås flyttet til § 6.

4.2 Bestemmelser som foreslås opphevet

Arbeidsdepartementet foreslår at §§ 1 og 6 i dagens forskrift oppheves.

§ 1 fastslår hvem som kan være leverandører av kommunale og fylkeskommunale pensjonsordninger. Etter departementets vurdering er denne bestemmelsen unødvendig. Det framgår av lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven) § 10-1 hvilke institusjoner som kan være leverandører av kommunal og fylkeskommunal pensjonsordning, herunder pensjonsordninger for folkevalgte.

§ 6 i forskriften gir særlige bestemmelser om pensjonskasser og pensjonsfond. Første ledd fastslår at pensjonskassen er en selvstendig juridisk person med eget regnskap hvor midlene skal holdes adskilt fra kommunens/ fylkeskommunens forpliktelser. Videre framgår det av bestemmelsen at Pensjonskassens formue og inntekter ikke for noen del skal tilfalle kommunen/fylkeskommunen eller dennes kreditorer. Andre ledd viser til en forskrift som ble opphevet 1. januar 2008 gjennom forskrift 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsloven (livsforsikring mv.). Etter departementets syn dekkes de forhold som omfattes av forskriften § 6 av forsikringsvirksomhetsloven.

4.3 Forslag til § 2 med kommentarer

Forslag til § 2:

§ 2. Alderspensjon for opptjeningsperiode fra xx.xx.xxxx

Alderspensjon til folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner kan for opptjeningsperiode fra xx.xx.xxxx ikke være basert på en høyere opptjeningsprosent eller av annen art enn det som følger av lov 19. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer (stortings- og regjeringspensjonsloven) kapittel 2.

Kommentarer til bestemmelsen

Bestemmelsen innfører nye regler for opptjening og utbetaling av alderspensjon til folkevalgte. Alderspensjon kan for opptjeningstid fra forskriften blir endret ikke være basert på en høyere opptjeningsprosent eller av annen art enn det som følger av lov 19. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer (stortings- og regjeringpensjonsloven) kapittel 2. Arbeidsdepartementet viser til punkt 3 ovenfor om stortings- og regjeringpensjonsloven og til Prop. 9 L (2011-2012) kapittel 6 hvor det gis en redegjørelse for lovens kapittel 2. Det vises også til Innst. 97 L (2011-2012) punkt 2.2. Datoen for når opptjeningen skal gjelde fra foreslås å være fra tidspunktet da forskriften blir endret.

Den nye pensjonsordningen innebærer at det bygges opp en pensjonsbeholdning. Årlig pensjon framkommer ved å dele de opparbeidede pensjonsrettighetene på et delingstall som reflekterer forventet periode som pensjonist. Alderspensjonen skal kunne tas ut fleksibelt fra 62 til 75 år etter samme prinsipper som i folketrygden. Det vil være mulig å kombinere arbeid og pensjon uten avkortning av pensjonen.

For den som har opptjening både etter nye opptjeningsregler og dagens opptjeningsregler, skal samlet pensjon ikke overstige en beregnet maksimal pensjon, jf. stortings- og regjeringpensjonsloven § 2-9. Beregnet maksimal pensjon skal for folkevalgte tilsvare pensjonen beregnet etter forslaget til ny § 3 nedenfor for hele opptjeningstiden som den enkelte har som folkevalgt. Blir samlet pensjon høyere enn beregnet maksimal pensjon, skal pensjonen som er opptjent etter de nye opptjeningsreglene settes ned med det overskytende beløpet.

Departementet legger til grunn at øvrige bestemmelser i stortings- og regjeringpensjonsloven også får anvendelse så langt de passer. Det gjelder for eksempel reguleringsbestemmelsene i kapittel 7. Videre at den nye pensjonsopptjeningen ikke skal samordnes med andre pensjoner i henhold til lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser, jf. stortings- og regjeringpensjonsloven § 1-3 første ledd. De detaljerte reglene for pensjonsordningen må framgå av vedtektene for pensjonsordningen.

4.4 Forslag til § 3 med kommentarer

Forslag til § 3:

§ 3. Alderspensjon for opptjeningstid før xx.xx.xxxx

Alderspensjon for opptjeningstid før xx.xx.xxxx ved full opptjening kan ikke være høyere eller av annen art enn det som følger av lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse.

Pensjonsgrunnlaget skal ikke settes høyere enn den folkevalgtes godtgjørelse i opptjeningsperioden, herunder medregnet verdien av eventuelle naturalytelser.

Det kreves minst 16 års opptjeningstid for full alderspensjon. Ved kortere opptjeningstid avkortes ytelsen forholdsmessig. Opptjeningstiden skal utgjøre den tid det er betalt medlemsinnskudd for vedkommende. Det kan også regnes med tid som folkevalgt før ordningen ble opprettet.

Medlem kan ha krav på et garantert pensjonsnivå, jf. reglene i lov om Statens pensjonskasse § 24a, likevel slik at garantien tilpasses kravet til full opptjeningstid som gjelder for folkevalgte. For folkevalgte som har mindre enn full opptjeningstid, utgjør det garanterte pensjonsnivået et forholdsmessig nivå.

Det kan ikke utbetales alderspensjon fra ordningen før fylte 65 år.

Alderspensjon etter bestemmelsen her kan ikke ytes så lenge vedkommende mottar godtgjørelse som folkevalgt eller er i stilling med rett til medlemskap i pensjonsordning i offentlig sektor. Dersom den folkevalgte mottar redusert godtgjørelse eller er tilsatt i statlig eller kommunal/fylkeskommunal stilling på deltid, kan det likevel gis en forholdsmessig redusert alderspensjon.

Ved fratredelse før nådd pensjonsalder skal medlemmet gis rett til en oppsatt pensjon som avkortes på grunnlag av opptjeningstiden i forhold til den tid som kreves for full pensjon. Medlemmet får rett til oppsatt pensjon etter 20 måneders opptjeningstid. Er opptjeningstiden kortere, men likevel minst 1/10 av den tjenestetid som kreves for full pensjon, har medlemmet også rett til oppsatt pensjon. Ved vurderingen av om minstekravet er oppfylt inngår også opptjeningstid etter xx.xx.xxxx.

Kommentarer til bestemmelsen

Bestemmelsen viderefører dagens regler for alderspensjon, men likevel slik at reglene bare gjelder for opptjeningstid fram til tidspunktet da de nye opptjeningsreglene starter, jf. forslaget til § 2 ovenfor. I forslaget til § 3 samles dagens regler i §§ 3-5 i en bestemmelse. I bestemmelsen foreslås å rendyrke opptjeningstid som begrep. I dagens bestemmelser brukes tjenestetid, medlemstid og opptjeningstid som betegnelser for samme forhold.

Av første ledd framgår at alderspensjon for opptjeningstid før endringene i forskriften trer i kraft og ved full opptjeningstid ikke kan være høyere eller av

annen art enn det som følger av lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse. Denne bestemmelsen følger i dag av forskriften § 4 første ledd.

Etter forslaget andre ledd kan ikke pensjonsgrunnlaget settes høyere enn den folkevalgte godtgjørelse, herunder medregnet verdien av eventuelle naturalytelser. Bestemmelsen framgår i dag av § 4 andre ledd.

Pensjonsgrunnlaget vil være knyttet til opptjeningen som har skjedd i dagens pensjonsordning. Når pensjonsopptjeningen etter denne ordningen opphører, vil pensjonsgrunnlaget måtte reguleres i samsvar med lønnsveksten fram til pensjonen blir utbetalt. Reguleringen skjer etter de reguleringsfaktorene som benyttes i kommunal/fylkeskommunal tjenstepensjonsordning og som også framgår av folketryktdloven § 19-14.

Dagens § 4 tredje ledd er videreført gjennom forslaget til ny § 3 tredje ledd. Det framgår her at det kreves minst 16 års tjenestetid for full alderspensjon og at ytelsen avkortes forholdsmessig ved kortere tjenestetid.

Av forslaget til fjerde ledd framgår regler om garantert pensjonsnivå. Bestemmelsen følger i dag av § 4 fjerde ledd, og ble innført fra 1. januar 2011 som følge av regler om levealdersjustering av alderspensjon. Regler om garantert pensjonsnivå ble innført i offentlig tjenstepensjon på bakgrunn av tariffoppgjøret i offentlig sektor i 2009. Det garanterte pensjonsnivået i folkevalgtordningen er tilpasset denne ordningens krav til full opptjeningstid.

Etter forslaget til § 3 femte ledd vil alderspensjon etter dagens ordning først kunne utbetales fra fylte 65 år. Dette vil være en videreføring av dagens forskrift § 3 første ledd. Departementet foreslår ingen tilsvarende mulighet for fleksibelt pensjonsuttak i folkevalgtordningen som er innført i stortings- og regjeringpensjonsloven § 3-4 tredje ledd og § 4-4 andre ledd. Etter disse bestemmelsene vil pensjonen stortingsrepresentanten eller regjeringsmedlemmet har rett til i perioden fra 65 til 67 år, kunne fordeles i perioden fra fylte 62 år til fylte 67 år. Pensjonsordningen for folkevalgte følger i dagens regelverk i stor grad reglene for kommunal/fylkeskommunal tjenstepensjonsordning. Siden det ikke gjelder en slik mulighet i ordinær offentlig tjenstepensjonsordning foreslår departementet heller ikke at det innføres en slik regel i folkevalgtordningen. Departementets forslag er videre basert på at det ikke er mulighet for tidligere uttak enn 65 år i dagens ordning. Dette i motsetning til den tidligere pensjonsordningen for stortingsrepresentanter der pensjonen kunne tas ut når summen av alder og opptjeningstid var 75 år.

I forslaget til § 3 sjette ledd videreføres dagens bestemmelse i § 3 andre ledd. Etter bestemmelsen kan ikke alderspensjon ytes så lenge vedkommende mottar godtgjørelse som folkevalgt eller er i stilling med rett til medlemskap i

pensjonsordning i offentlig sektor. Dersom den folkevalgte mottar redusert godtgjørelse eller er tilsatt i statlig eller kommunal/fylkeskommunal stilling på deltid, kan det likevel gis en tilsvarende redusert alderspensjon.

I § 3 siste ledd framgår reglene for oppsatt pensjonsrett. Slik pensjonsrett gjelder når fratredelsen fra det kommunale vervet har skjedd før 65 år. Reglene viderefører bestemmelsene som framgår av dagens § 5. For at oppsatt pensjonsrett skal foreligge må det foreligge et minimum av opptjeningstid. Etter bestemmelsen kreves det minst 20 måneders opptjeningstid eller minst 1/10 av den opptjeningstid som kreves for full pensjon. Kravet til 20 måneders opptjeningstid gjelder for eldre tilfeller der kravet til full opptjeningstid er 20 år. Alternativet om minst 1/10 av full opptjeningstid gjelder for tilfeller der kravet til full opptjeningstid er 16 år. Som nevnt ovenfor i punkt 2 var kravet til full opptjeningstid 20 år fram til 1. mai 1991. For de som har opptjeningstid etter 1. mai 1991 er kravet til full opptjeningstid 16 år.

Ved beregning av oppsatt pensjon avkortes pensjonen på grunnlag av faktisk opptjeningstid i forhold til kravet til full opptjeningstid. Arbeidsdepartementet foreslår å tydeliggjøre at også opptjeningstid etter at forskriften er endret, og som gir opptjening etter § 2, skal inngå i vurderingen av om minstekravet er oppfylt. Det vises til siste punktum i § 3 syvende ledd.

4.5 Forslag til § 4 med kommentarer

Forslag til § 4:

§ 4. Uføre- og etterlattepensjon

Uførepensjon til folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner og etterlattepensjon til deres etterlatte kan ikke være høyere eller av annen art enn det som følger av stortings- og regjeringpensjonsloven kapittel 5 og 6. Ved omregning av opptjeningstid før xx.xx.xxxx benyttes omregningsfaktoren 1,875 for folkevalgte.

Kommentarer til bestemmelsen

Forslaget til ny § 4 innebærer i stor grad en videreføring av dagens regler for uførepensjon og etterlattepensjon. Det nye vil være at kravet til opptjeningstid vil øke fra dagens krav om 16 års opptjeningstid. I forslaget til § 4 vises det til den nye stortings- og regjeringpensjonsloven kapittel 5 og 6. I disse kapitlene vises det til lov om Statens pensjonskasses bestemmelser. Forslaget innebærer at kravet til full opptjeningstid er 30 år når fratredelsen skjer direkte fra medlemsberettiget stilling. For å sikre opptjente rettigheter i pensjonsordningene for folkevalgte foreslås det at opptjeningstiden før de

nye opptjeningsreglene innføres skal multipliseres med en omregningsfaktor. Ved beregning av uføre- og etterlattepensjon foreslås det at denne opptjeningstiden multipliseres med faktoren 1,875. Denne faktoren multiplisert med dagens krav til full opptjeningstid (16 år) gir til sammen 30 år. Tilsvarende omregning er innført for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer, jf. Stortings- og regjeringpensjonsloven § 5-5 andre ledd og § 6-5 andre ledd. For stortingsrepresentantene er omregningsfaktoren 2,5 for opptjeningstid etter den gamle pensjonsordningen. Det skyldes at kravet til full opptjeningstid i denne ordningen er 12 år ($2,5 \times 12 = 30$). For regjeringsrepresentanter er omregningsfaktoren for den tidligere opptjeningstiden 5, siden kravet til full opptjeningstid i denne ordningen er 6 år ($5 \times 6 = 30$).

Arbeidsdepartementet viser ellers til Prop. 9 L (2011-2012) kapittel 9 og 10 for en nærmere redegjørelse av forslaget til bestemmelser som departementet nå foreslår at også folkevalgte og deres etterlatte skal være omfattet av. Det vises også til Innst. 97 L (2011-2012) punkt 2.2.7 og 2.2.8.

Departementet legger til grunn at øvrige bestemmelser i stortings- og regjeringpensjonsloven også får anvendelse så langt de passer. De detaljerte reglene for pensjonsordningen må framgå av vedtektene for pensjonsordningen.

5 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Ikrafttredelse

Arbeidsdepartementet foreslår at endringene i forskriften trer i kraft etter at høringsrunden er avsluttet og høringsinnspillene er vurdert.

5.2 Økonomiske og administrative konsekvenser

Arbeidsdepartementet viser til Prop. 9 L (2011-2012) kapittel 13 og 14 for en nærmere redegjørelse av de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer. Redegjørelsen her er retningsgivende for de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget til endringer i folkevalgtordningen.

Kostnadene til pensjonsordningen betales av kommunene/ fylkeskommunene. Regelverket i dagens forskrift berører ikke finansieringen av ordningen, heller ikke medlemmenes pensjonsinnskudd. I forslaget er det lagt til grunn i størst mulig grad å videreføre dagens rammeverk. Det betyr at det er de kommunale vedtektene som må fastsette hva som eventuelt skal betales av de folkevalgte. De totale økonomiske konsekvensene av forslaget

vil avhenge av hvor mange kommuner/ fylkeskommuner som velger å opprette en særskilt pensjonsordning for folkevalgte.

Den nye ordningen innebærer lavere kostnader enn dagens ordning. Et grovt anslag tilsier at dagens kostnader til folkevalgtordningen blir nær halvert med den nye pensjonsordningen. Den nye ordningen har den fordel at kostnadene er mer forutsigbare enn i dagens pensjonsordning.

De administrative konsekvensene av forslaget hører til de kommunale pensjonsleverandørene å vurdere. Det er disse som i dag administrerer de enkelte pensjonsordningene for folkevalgte og som etter forslaget fortsatt skal administrere ordningene. I dag har 333 kommuner pensjonsordningen sin i KLP, og de aller fleste av disse kommunene er omfattet av folkevalgtordningen som KLP administrerer. Her er normalordningen at alle med 1/3 verv eller mer omfattes av folkevalgtordningen. Det kan allikevel avtales andre grenser. Det er 24 andre leverandører av kommunal tjenestepensjon hvor det også er mulighet for at folkevalgte å ha sin pensjonsordning. En av disse er Oslo pensjonsforsikring AS hvor folkevalgte i Oslo kommune har sin pensjonsordning. Her er det krav til fulltidsverv for å være omfattet.

Vedlegg 1 Utkast til forskrift

Forskrift om endring i forskrift 22. april 1997 nr. 375 om pensjonsordninger for folkevalgte i kommune eller fylkeskommune

Fastsatt av Arbeidsdepartementet med hjemmel i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 43, jf. kgl. res. 18. desember 1992 nr. 1079.

I

I forskrift 22. april 1997 nr. 375 om pensjonsordninger for folkevalgte i kommune eller fylkeskommune gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Omfang

En pensjonsordning skal, dersom den opprettes, omfatte alle folkevalgte med verv av en viss størrelse. Minstekravet skal fastsettes i regelverket for ordningen.

§ 2 skal lyde:

§ 2. Alderspensjon for opptjeningsperiode fra xx.xx.xxxx

Alderspensjon til folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner kan for opptjeningsperiode fra xx.xx.xxxx ikke være basert på en høyere opptjeningsprosent eller av annen art enn det som følger av lov 19. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer (stortings- og regjeringpensjonsloven) kapittel 2.

§ 3 skal lyde:

§ 3. Alderspensjon for opptjeningsperiode før xx.xx.xxxx

Alderspensjon for opptjeningsperiode før xx.xx.xxxx ved full opptjening kan ikke være høyere eller av annen art enn det som følger av lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse.

Pensjonsgrunnlaget skal ikke settes høyere enn den folkevalgtes godtgjørelse i opptjeningsperioden, herunder medregnet verdien av eventuelle naturalytelser.

Det kreves minst 16 års opptjeningstid for full alderspensjon. Ved kortere opptjeningstid avkortes ytelsen forholdsmessig. Opptjeningstiden skal utgjøre den tid det er betalt medlemsinnskudd for vedkommende. Det kan også regnes med tid som folkevalgt før ordningen ble opprettet.

Medlem kan ha krav på et garantert pensjonsnivå, jf. reglene i lov om Statens pensjonskasse § 24a, likevel slik at garantien tilpasses kravet til full opptjeningstid som gjelder for folkevalgte. For folkevalgte som har mindre enn full opptjeningstid, utgjør det garanterte pensjonsnivået et forholdsmessig nivå.

Det kan ikke utbetales alderspensjon fra ordningen før fylte 65 år.

Alderspensjon etter bestemmelsen her kan ikke ytes så lenge vedkommende mottar godtgjørelse som folkevalgt eller er i stilling med rett til medlemskap i pensjonsordning i offentlig sektor. Dersom den folkevalgte mottar redusert godtgjørelse eller er tilsatt i statlig eller kommunal/fylkeskommunal stilling på deltid, kan det likevel gis en forholdsmessig redusert alderspensjon.

Ved fratredelse før nådd pensjonsalder skal medlemmet gis rett til en oppsatt pensjon som avkortes på grunnlag av opptjeningstiden i forhold til den tid som kreves for full pensjon. Medlemmet får rett til oppsatt pensjon etter 20 måneders opptjeningstid. Er opptjeningstiden kortere, men likevel minst 1/10 av den tjenestetid som kreves for full pensjon, har medlemmet likeledes rett til oppsatt pensjon. Ved vurderingen av om minstekravet er oppfylt inngår også opptjeningstid etter xx.xx.xxxx.

§ 4 skal lyde:

§ 4. Uføre- og etterlattepensjon

Uførepensjon til folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner og etterlattepensjon til deres etterlatte kan ikke være høyere eller av annen art enn det som følger av stortings- og regjeringpensjonsloven kapittel 5 og 6. Ved omregning av opptjeningstid før xx.xx.xxxx benyttes omregningsfaktoren 1,875 for folkevalgte.

Nåværende §§ 7 og 8 blir nye §§ 5 og 6.

II

Endringen trer i kraft xx.xx.xxxx.